Informatie voor ouders over ZIEN!

Expertsysteem ZIEN!

voor het primair onderwijs

ZIEN! is een product van Driestar Onderwijsadvies, in samenwerking met ParnasSys

ZIEN! op school

Aandacht voor het sociaal-emotioneel functioneren van kinderen: waardevol!

***Sanne** is een meisje dat rustig en stil haar gang gaat. Ze valt niet zo op. Sanne doet goed mee met de lessen en kan goed doorwerken. Ze laat zich niet zomaar afleiden. In de groep heeft ze niet veel contacten. Daar lijkt ze tevreden mee. Op het oog een lief meisje dat zich rustig een weg baant in de groep. Of zou ze toch wel wat extra ondersteuning kunnen gebruiken in het omgaan met leeftijdgenoten en met zichzelf?*

***Anton** is een populaire jongen. Hij maakt gemakkelijk contact en is geliefd bij de kinderen in de groep. Hij heeft veel leuke ideeën. Anton vindt het wel lastig om samen te werken. Hij wil graag zijn eigen plan uitvoeren en heeft niet altijd zin in de plannen van een ander. Er kunnen hierdoor conflicten ontstaan, omdat Anton het wel eens lastig vindt om zich te beheersen. Ruzies zijn ook weer snel opgelost, want Anton vindt het vervelend als hij ruzie heeft.*

Verder kijken met ZIEN!

Twee kinderen in groep 4. De één vraagt weinig aandacht, de ander vraagt meer aandacht. Gaat het goed met hen? Hebben ze misschien extra ondersteuning nodig of ontwikkelen ze zich goed genoeg met de begeleiding die wordt geboden? Hun leerkracht kan deze vraag hebben, zoals u wellicht ook vragen heeft over het functioneren van uw kind. Op het eerste gezicht lijkt er niets aan de hand. Een rustig meisje dat goed meekomt in de groep en een leuke jongen die veel vrienden heeft en daar ook wel eens ruzie mee maakt. Toch is het voor deze kinderen wel goed als de leerkracht eens verder kijkt. Dat kan met ZIEN!

ZIEN! is een digitaal hulpmiddel dat op school gebruikt wordt door de leerkrachten. Aan de hand van een vragenlijst kan de leerkracht het sociaal-emotionele functioneren van een kind in kaart brengen. Aan de hand van de uitslag komen er suggesties voor de leerkracht hoe zij/hij de groep of een kind extra zou kunnen ondersteunen.

Leerlingen van groep 5 tot en met 8 kunnen ook zelf een vragenlijst invullen. Door hun antwoorden krijgt de leerkracht een beeld van wat het kind van zichzelf vindt en hoe het dingen beleeft. Dat is heel waardevol. Het vormt vaak ook de aanleiding voor een mooi gesprek: Waarover ben je tevreden? Wat zou er anders kunnen? Wat kun jij daar zelf voor doen? Hoe kan ik jou daarbij helpen?

Betrokkenheid, welbevinden en vijf sociale vaardigheden

ZIEN! stelt de leerkracht vragen over zeven onderdelen. Dat zijn:
Betrokkenheid, Welbevinden, Sociaal initiatief, Sociale flexibiliteit, Sociale autonomie, Impuls-beheersing en Inlevingsvermogen.

Bij **Betrokkenheid** gaat het om de gerichtheid om een taak. Concentratie op het werk is duidelijk te zien. Het kind laat zich niet zomaar afleiden, ook al is er bijvoorbeeld drukte van andere kinderen om hem heen.

Betrokkenheid en welbevinden worden als voorwaardelijk gezien om te kunnen ontwikkelen. U kunt het zich wel voorstellen: als je niet lekker in je vel zit, bijvoorbeeld omdat je vaak hoofdpijn hebt, of omdat je thuis met verdrietige dingen te maken hebt, dan lukt het niet zo goed om te leren of om met andere kinderen om te gaan. Het is dan belangrijk dat eerst samen met het kind en u als ouder gekeken wat er gedaan kan worden om de betrokkenheid en het welbevinden te verbeteren.

Welbevinden betekent het 'zich thuis voelen' en 'zichzelf kunnen zijn'. Het kind toont een blijde en levenslustige indruk.

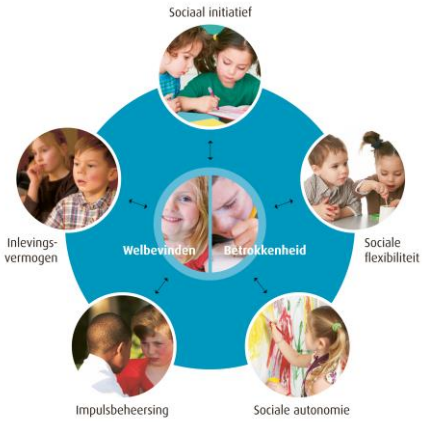

Wanneer een kind op een ander kind durft af te stappen, toont het kind **sociaal initiatief**. Het kan contact maken met andere kinderen en durft uit zichzelf iets te vertellen.

Sociale flexibiliteit is een vaardigheid die belangrijk kan zijn om bijvoorbeeld goed te kunnen samenwerken met andere kinderen. Het kind is in staat om een compromis te sluiten en kan zijn eigen plan loslaten als dat nodig is. Teleurstellingen horen erbij, maar het kind kan zich over de teleurstelling heen zetten.

Eigen keuzes maken en voor jezelf opkomen, dat is **sociale autonomie**. Beschikken over 'eigenheid' bevordert namelijk dat je bij je eigen keuzes kunt blijven, de groepsdruk kan weerstaan en niet al te afhankelijk bent van wat anderen van je vinden.

Wanneer een kind eerst denkt en daarna doet, dan laat hij zien dat hij controle heeft over zijn eigen gedrag. Dit wordt **impulsbeheersing** genoemd. Hij vraagt weinig aandacht en kan zich goed aan de regels houden. Hierdoor is het kind in staat vriendschap te sluiten. Het samenwerken verloopt soepel en conflicten en ruzies worden opgelost.

Een kind met **inlevingsvermogen** is in staat om zich te verplaatsen in de ander en kan zijn gevoelens daarop afstemmen. Een kind dat zich inleeft in de ander, laat merken dat het oog heeft voor anderen. Het weet wanneer andere kinderen hulp nodig hebben. Het tonen van deze vaardigheid draagt doorgaans positief bij aan het groepsklimaat.

De zeven onderdelen beïnvloeden elkaar. Een jongen die niet goed zijn impulsen kan beheersen en daardoor veel conflicten heeft, zal minder goed vriendjes maken. Kinderen in de groep zullen hem misschien gaan mijden. Hierdoor kan het kind zich minder gelukkig voelen en gaat zijn welbevinden omlaag. Een meisje dat erg vasthoudt aan haar eigen ideeën en het moeilijk vindt om deze los te laten, zal veel moeite ondervinden bij het samenwerken en samenspelen. Die jongen die alles maar goed vindt en niet zo vaak zijn eigen mening geeft: Durft hij wel zichzelf te zijn? En is hij hier gelukkig mee?

Sanne en Anton als voorbeeld

Terug naar Sanne en Anton. De leerkracht heeft de vragen ingevuld en ZIEN! heeft van beide leerlingen een profiel gemaakt. Daarbij geeft een blauw vakje aan dat er sprake is van een hoge score, en een rood vakje ziet op een lage score. Groen betekent dat de score bovengemiddeld is en oranje beneden gemiddeld.

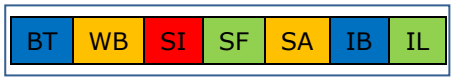

Sanne toont een hoge betrokkenheid; welbevinden is echter lager dan gemiddeld. Sociaal initiatief toont Sanne niet veel. Ze is flexibel en durft soms best te zeggen wat ze ervan vindt. Haar impulsbeheersing is goed en met een beetje aanmoediging is Sanne een behulpzaam meisje. Op het eerste gezicht lijkt het dat het met Sanne wel goed gaat, maar toch lijkt ze niet echt blij te zijn. Zou het zijn dat ze misschien meer vriendinnetjes wil hebben, maar niet goed weet hoe ze dit moet aanpakken? Met een beetje hulp van de leerkracht kan Sanne leren hoe ze op een goede manier contact kan maken met andere kinderen. Hierdoor kan zij meer contacten in de groep krijgen. Hierdoor zou zij beter in haar vel kunnen gaan zitten.

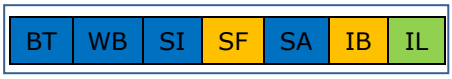

Anton toont een goede betrokkenheid en zit lekker in zijn vel. Hij heeft veel vrienden en maakt gemakkelijk contact. Hij is niet zo flexibel en doet eerst iets voordat hij denkt. Hierdoor heeft hij regelmatig conflicten. Hij is in staat om dit meestal zelf op te lossen. Anton is aanwezig in de groep. Doordat hij regelmatig conflicten heeft, zou de leerkracht kunnen zeggen dat Anton

moet leren om zichzelf beter te beheersen. Maar heeft Anton wel echt ondersteuning nodig? Hij voelt zich goed, zijn werk lijdt er niet onder en hij heeft veel vriendjes. Bovendien is hij best in staat om een ruzie zelf op te lossen. De leerkracht besluit om het zo te laten. Ondersteuning geven kan altijd nog wanneer Anton eronder lijdt of wanneer andere kinderen erdoor in het gedrang komen.

ZIEN! ondersteunt de leerkracht

De leerkracht heeft met ZIEN! een middel in handen dat haar helpt om de signalen die kinderen afgeven op te vangen. Hierdoor is zij in staat de kinderen in zijn groep beter te begrijpen. Doordat ZIEN! de leerkracht ook suggesties geeft voor ondersteuning, kan de leerkracht de groep, een groepje kinderen of een kind een stapje verder helpen wanneer er behoefte is aan hulp.

Wilt u meer weten over ZIEN!? Neemt u dan eens een kijkje op www.zienvooronderwijs.nl.